

# CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vrednistvo in opravnistvo je v hiši „Katoliškega društva rekodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

## Večernice.

K liturgični službi božji spada slovesna sv. maša in sv. oficij. Slovesno sv. mašo je C. Gl. v svojih 13 letnikih po vsih njenih delih dovolj razpravljaj, sv. oficija pa se je le memogredé tu pa tam dotaknil. Treba toraj, da se tudi nanj ozrè, že radi popolnosti, pa tudi zato, ker se nekateri deli sv. oficija semtertje slovesno obhajajo, zlasti večernice ali vespere. Slovesne večernice se pri nas, če izvzamemo stolne in samostanske cerkve, bolj redko opravljajo, kakor slovesna sv. maša. Ker pa poleg tega marsikaj, kar se je o cerkv. glasbi sploh in o slovesni maši posebej v našem listu pisalo, tudi za večernice velja, toraj nam ni treba obširnimi biti. Kdor se pa hoče o načinu večernice prepevati natančneje podučiti ter se v duha večernic globje vtopiti, naj bere jako podučljivo in navdušeno pisano liturgično razpravo E. Langer-ja: „die Vespere in kirchenmusikalischer Beziehung“, izšla v „Krščanski akademiji“, ponatisnena v Mus. sacra 1885, št. 1—9.

Kot glavno pravilo naj velja, da, če se že sploh liturgične večernice opravljajo, se mora to natanko po predpisih sv. cerkve goditi. Toraj se mora vse peti, kar cerkev peti ukazuje brez vsacega krajšanja; pa tudi vse, kakor zapoveduje in to v edino pripuščenem latinskem jeziku. Ako si kdo v cerkvah, katerih obhajanje večernic ne veže, samovlastno spreminjave in skrajšanja dovoljuje, potem nehajo večernice biti cerkvena liturgična slovesnost, marveč postanejo privatna pobožnost, katera utegne biti dovoljena, ako jo škof trpi. V stolnih in samostanskih cerkvah pa, ki so k oficiju zavezane, se morajo brez vsih ugovorov in izgovorov liturgično vršiti in celo izrečno ali tiho privoljenje škofovo, krajšati ali kaj predrugačiti, bi tu ne izgovarjalo, ker je samo na sebi ničevno.

Preidemo k podrobnostim: Večernice se vpeljejo s kratkim orgljanjem, katero bodi nežno in pobožno ali naj popolnem utihne, med tem ko mašnik *Pater noster* in *Ave Maria* moli. Potem prične mašnik glasno: *Deus in adiutorium meum intende!* zbor pa takoj odgovori *Domine ad adjuvandum me festina.* Gloria Patri etc. ter konci pristavi še en *Alleluja* ali mesto njega od nedelje septuagesima do velikonoči *Laus tibi, Domine, rex aeternae gloriae*, kakor se v vesperalu na strani 1\* nahaja. Slediti sme prav kratko

orglanje, da prevodi v tonovski način naslednje antifone; potem pa se poje antifona, ki hrani v sebi glavno misel, s katero se ima prihodnji psalm moliti, oziroma peti. Ako praznik ni *duplex*, tedaj se antifona le „načnē“ t. j. poje se samo do zvezdice. Po *Caer. episcoporum* se začetek prve antifone škofu funkcionatorju predpeva; ta jo intonuje, zbor pa konča. (Predpevanje more se seveda le v stolnih i. dr. cerkvah goditi. V manjših cerkvah intonuje celebrant sam, in to po „*Directorium chori*“ izišlem pri Pustetu). Ako druge antifone, kakor se po stolnih i. dr. cerkvah godi, intonuje kak kanonik, ko mu je drugi mašnik njen začetek predpel, potem jo kor nadaljuje, a izpusti to, kar se je že pelo. Sicer pa jih eden izmed pevcev intonuje, zbor pa nadaljuje. Konci psalma se *Gloria Patri* z večjo slovesnostjo („*solemniori vocis modulatione*“ *Caer. Episc. II. I. 8.*) poje in potem prva antifona vsa ponovi, ali da se poje ali pa z orglami ali brez orgel recituje: samo orglanje za antifono ne zadostuje (*Caer. Episc. II. I. 8.*). Dalje se poje druga antifona in drugi psalm, in tako naprej, petkrat.

O velikonočnem času pridene se vsaki antifoni še en alleluja, ako ga že ni.

Koralno pričeto antifono nadaljevati večglasno in prosto zloženo, ni prepovedano, kakor se tudi n. pr. *Gloria* in *Credo* često koralno ne nadaljuje. Nasprotno pa je volji sv. cerkve posvem nasprotno, ako se celi psalmi prosto zloženi pevajo; marveč je tu gregorijansko petje zaukazano. V *Caerem. Episc. II. I. 8.* namreč se bere: Psalme morajo (debent) zbor, kakor tudi kanoniki, beneficijati in drugi izmed kapitula prepevati v gregorijanskem tonu in petji (*in tono et cantu Gregoriano*) resnobno in dostojno, tako da njihove besede more vsakdo razumeti; vrstica *Gloria Patri* pa se sme s slovesnejšo melodijo (*solemniori vocis modulatione*) recitovati. Le-to izključljivo poudarjanje koral je toliko večjega pomena, ker se kmalu potem (št. 11) o himnu naravnost pravi, da naj ga škof (ozir. po II. II. 7. in II. III. 9 mašnik-celebrant) prične, zbor pa nadaljuje, kakor se poljubi, gregorijansko ali v drugi glasbi („in cantu plano, vel musicali, prout magis placuerit), da se le besede natanko razumevajo.

Enako pravi odlok S. R. C. z dné 9. jul. 1864, „da ima v psalmih zvezdica (\*) za pavzo veljati, in to tudi tedaj, kadar se psalmi v koru le molijo“. Iz tega se razvidi, da po volji sv. cerkve posamezne vrstice in deli psalmov se kot taki morajo dati razložiti. Pri prosto zloženih psalmih pa se ne nahaja niti vrsta koral, niti se ne razločujejo posamezne vrstice niti oba njih dela drug od drugega; marveč se s tekstom dela, kakor da bi bil v prozi pisan. Taki prosto zloženi psalmi n. pr. Aiblinger-jevi, Bröer-jevi, Schnabel-ovi i. t. d. toraj za liturgične večernice nikakor niso pripušteni.

Vendar pa ni neobhodno potrebno, da se psalmi izključljivo gregorijansko in enoglasno (z dvema vzajemnima zboroma) pojo; marveč se je kakih 200 let sèm neka druga vrsta zlaganja pridobila tla, ne da bi ji cerkvena oblast nasprotovala: tako zvani falsi-bordoni-zlog.

Tu se vrsti koral s prosto zloženimi stavki, tako da psalmovi ton v kakem srednjem glasu, navadno v tenoru leži, ali pa je tudi prosto zložen, a začetek brez takta, več zlogov ali besed na enem tonu, slično kakor pri dominantni psalmovega tona; le kratka konečna kadenca, „*mediatio*“ in „*finalis*“ psal-

movega tona ste v taktu. Tretja vrstica se poje zopet koralno, četrta s falsi-bordoni i. t. d. Take večernice obstojé toraj na pol iz koral, druga polovica pa je pisana v koralu lastnem načinu recitacije, pri kateri je treba gledati tudi na zvezdice; — tekó pa vendar hitro in gladko. Proske-jeva, *Musica divina* tom. III. hrani mnogo skladb v falsi-bordoni-zlogu. V katalogu nemšk. cecil. društva jih je tudi mnogo iz novejšega časa naznanjenih n. pr. Moli-tor-jevi, B. Mettenleiter-jevi, Witt-ovi i. dr.

Antifone in psalmi so različni po različnosti praznikov. Pevovodja mora toraj prej v direktorij ali cerkveno pratiko pogledati, katere večernice da pridejo na vrsto, potem pa naj jih v vesperalu poišče, in, ako treba, gosp. župnika za svét propraša.

Ko se je 5. antifona ponovila, poje mašnik *capitulum*, t. j. mali odlomek iz sv. pisma; zbor pa odgovori, kakor je v vesperalu zaznamovano, z *Deo*<sup>gg</sup>  
*grati-as*. Celebrant zdaj zapoje začetek *hymnus-a*, ki se tudi po praznikih loči, zbor pa ga, ne da bi začetek ponovil, nadaljuje, gregorijansko ali večglasno, z orglami ali brez njih, „da se le besede dobro razločijo“. (Caer. Episc.) Ako so v kakem večglasno zloženem hymnus-u začetne besede tudi večglasno zložene in se ne dajo lahko izpustiti, tako da bi bilo mogoče z naslednjimi besedami začeti, tedaj treba vso tako zloženo kitico izpustiti. Poj toraj prvo kitico koralno, in še le drugo večglasno.

Hymnus naj se vselej, bodi si v prvih ali drugih večernicah, poje ter se ne sme nič izpustiti; vendar pa je, kakor smo že rekli, dovoljeno, da se kaka kitica glasno recituje, a ne samo orgla; izvzeti ste prva in zadnja kitica in one, pri katerih je zapovedano, da se kleči. Te se morajo vselej peti in ne samo recitovati. Amen konci hymnus-a je zapovedan, toraj se ne sme izpuščati. Bogato zbirko večerničnih himnov nam podaja: „Nikel 120 leicht ausführbare Vesperhymnen“. (Gl. katalog cec. dr. št. 1072).

Hymnus-u sledi vrstica (*versiculus*), ki jo mašnik zapoje; zbor pa odgovori z responzorijem, kakor je v vesperalu *Communio vesperarum* št. VI. zapisano. Zdaj intonuje celebrant antifono „*ad Magnificat*“, zbor jo nadaljuje do konca. Takoj potem se poje *Magnificat*, ki ga pričneta dva pevca. Glasi naj se slovesnejše, kakor psalmi, kakor se tudi način ga peti po tem odlikuje, da se pri vsaki vrstici začetna melodija *initium* poje, kar se pri psalmih sicer le pri prvi vrstici zgodi, druge pa takoj z gregorijansko dominantno pričnó.

Pri *Magnificat-u* smejo se nekatere vrstice po znanem načinu glasno recitovati, (samo orglanje ne zadostuje); prva vrstica in hvalnica *Gloria Patri* se morate vselej peti. Ako se rabijo medigre z recitacijo, naj se, kakor Caerem Episc. II. III. 13 zahteva, ne raztegujejo predolgo, tako da je *Magnificat-a*, ako mogoče, takrat konec, kakor incenzacije altarja. Po *Magnificat-u* vso antifono zbor še enkrat poje; o dovoljeni recitaciji na tem mestu Caer. Episc. nič ne govori.

Mašnik zdaj zapoje *Dominus vobiscum*, zbor mu odgovori ter sledečo molitev (*oratio*) z Amen zaključí.

Često pridejo še na vrsto ena ali več spominov (*commemoratio*) kateri odtod prihajajo, da se več praznikov skup obhaja, ali se dotični praznik z večernicami družega praznika združi. *Commemoratio* obstoji iz antifone *ad Magnificat*, verzikulom in responzorijem (*V* & *R*) ter lastno oracijo. Ako je več komemoracij, tedaj konča mašnik le oracijo zadnje s *qui vivis et regnas* ali *qui tecum vivit et regnat* etc; prejšnjih ne zaključí, tudi zbor ne zapoje *Amen*, ampak takoj zapoje naslednjo antifono. Še le po zadnji oraciji pride *Amen*. Verzikul in k njemu spadajoči responzorij pojeta se na enem tonu, konci za malo terco padajoč. Dotične komemoracije so za vsake večernice v cerkv. pratiki zaznamovane. Pevski vodja bode pa prav storil, da se, ako cerkv. pratike še dobro ne razume, obrne do mašnika s prošnjo, naj mu znamnja razloži.

Večernice se končavajo s slovesnim *Benedicamus Domino*, na kar zbor z *Deo Gratias* odgovori. Kakor konci slovesne sv. maše, je tudi tu recitacija z orglami dovoljena. (Caer. Episc. II. I. 18.)

Ako se po večernicah neposredno kompletorij ne opravlja, tedaj poje mašnik za ranjke „*Fidelium animae per misericordiam, etc.*“, na kar zbor z *Amen*-om na enem tonu odgovori. Mašnik moli potem tiho *Pater noster* in konča s petim *Dominus det nobis suam pacem*, zbor pa odgovori *Et vitam aeternam. Amen*.

Vsa pobožnost se zdaj zaključí z eno izmed čveterih marijanskih antifon, katero mašnik prične in zbor nadaljuje. Poje se pa od 1. večernic 1. adventne nedelje do všteti 2. večernic svečnice: *Alma Redemptoris mater*; od kompletorija svečnice do velikega tedna: *Ave regina coelorum*; od velike sobote do sabote po binkošti: *Regina coeli lactare*; in od prvih večernic presv. Trojice do adventa: *Salve regina* z dotičnimi vrsticami in molitvami. Pri *Alma* sta verzikel in oracija v adventu različna od onih po božiči. Marijansko antifono po znanem načinu z vrstečim se orgljanjem in hkratno recitacijo pevati bržkone ni prepovedano; gotovo pa je prepovedano po vsem tem, kar smo doslej povedali, medigre b re z recitacije zvrševati; pa se vendar večkrat sliši.

Konec. prih.

## D o p i s i.

**Štanga.** Prišel je Gospod k svojemu hišniku in mu rekel: „Daj račun o svojem hiševanju, da, ko pregledam račun, ti poplačam natanko, kakor si zaslužil“. Tako tudi mene veže dolžnost, da zopet enkrat dam svoj račun v „Cerkveni Glasbenik“ o svojem poslovanju v tukajšnjih hribih.

Od l. 1887. smo se naučili na novo sledeče: Missa solemnis, choraliter; missa Ang. Custodum, Schweitzer; missa „Tota pulchra es Maria“, P. A. Hribar; C. Gl. 1888., latinska maša, D. Fajgelj; C. Gl. 1890., Sv. maša „V ponižnosti“, J. Laharnar; iz C. Gl. Terra tremuit, X. l. 9. pril. D. Fajgelj; Ozir v nebo, X. l. 10. pril. A. Foerster; Molitev, XII. l. 2. pril., Fr. Grbic; Velika noč, XII. l. 4. pril., Iv. Zupan; Domine Deus, XII. l. 8. pril., Ig. Hladnik; Sequentia: Veni ss. Spiritus, B. P. XIII. l. 5. pril.; Grad. in f. ss. Trinitatis, B. P. XIII. l. 6. pril.; (Ascendit Deus, Confirma hoc, Deus, Veritas mea, D. Fajgelj; iz zvezka goriških Cecilijancev), Te Deum, Fr. Schöpf op. 68; Sv. Jernej, VII. l. 7. pril. P. A. Hribar; Ponižno molim Tebe, I. l. 7. pril. Evgen Frey; Reges Tharsis, IX. l. 1. pril., A. Foerster;

Beata es IX. 1. 2. pril.; Tinetes Dominum, IX. 1. 9. pril., A. Foerster; Omnes de Saba, IX. 1. 9. pril., J. Carli; Grad.: Exultabunt, Beatus vir, qui timet, Off.: Benedictus sit Deus, Affertur, Stetit angelus, B. P. rokopisi; in še druge enake reči.

„Cecilija“ nam je splošno za rabo, tudi jo večinoma znamo. Kdor pa hoče vedeti, kaj in kako se tukaj póje, naj pogleda C. Gl. m. septembra l. 1887. Pevcev nas je bilo 6, 2 sop., 3 alti, ali narobe: 3 sop. in 2 alta, ker ena je bila posredovalka, kakor je bilo treba; in tenor pojem sam.

V 5 letih podučeval sem v petji 25 ženskih in 4 moške; izmed vseh teh je stalnih ostalo samo pet. Ker je bil kor trikrat spremenjen v tem času, je bilo truda in dela vedno obilno. — Obredi se vrste pri nas popolnoma po cerkvenih določbah, kakor jih S. R. C. zapoveduje.

Naj omenim ob kratkem, da je oskrbel č. g. župnik po svoji veliki marljivosti in trudu letos zopet dva nova stranska altarja in prižnico, krasno delo g. Felix Toman-a v Ljubljani.

Tukajšnega č. g. ž. Mihael Sajé-ta postavimo v zgled vsem onim . . . kateri imajo v hiši gospodovi ali njegovem svetišči opraviti; on ima voljo za vse dobro, sveto in lepo, posebno kar se tiče cerkvene glasbe. Enako bi bilo želeti tudi še po tistih krajih, kjer vse spi in miruje, da bi napredovali v cerkveni glasbi in spolnovali pravila sv. cerkve. Saj je povsod isti Bog! Konečno ključem: Č. č. gg. organisti, pevovodje in preljubi pevci! delajte za čast in slavo božjo neprenehoma; da, ko nas pokliče Gospod, bomo lahko dali račun o svojem opravilu.

*Bernard Pirnat.*

**Iz Šent-Vida nad Ljubljano, 5. avgusta.** Že nad dve leti, a nobene besedice iz našega kraja v „Glasbeniku“. Ali ni bilo v prejšnjih letih mnogokrat čitati o našega kora prelepih vspehih (sadovih) gledé cerkvenega petja? Ali ni bil Šent-Vid vedno med prvoboriteli za reformo cerkvene glasbe? Odkod ta tihota? Dragi čitatelj, da se je v dopisovanji tak premolek (pavza) naredil, ne vem uzroka; — vsekako je to nepravilno ter se mora v bodoče odstraniti. A, da bi pri nas ostavili cecilijansko idejo in se zopet poprijeli stare cerkvi in vzvišenosti kat. službe božje toliko škodljive okroglosti, včasih tudi podlosti, tega ni pri nas možno, osobito ne, dokler je našemu koru za cerkveno petje in glasbo tako iskreno vnet voditelj, tako vztrajen in požrtvovalen mož, ki se ne upogne tudi velikemu pritisku nasprotne strani. Gosp. Mir. Tomcu je prva skrb, da je petje, da je glasba v cerkvi po določbah sv. kat. cerkve. To pot, katero je nastopil že pred 13 leti, hodi dosledno tudi danes. Vse zopervanje, katero mu je bilo v začetnih letih trpeti, ni ga za las moglo od te poti premakniti. Prav zato je pri nas ljudstvo že toliko navajeno na to petje, da sedaj nihče niti besedice ne črhne radi cecilijanskega petja. Ljudstvu se je vkus zboljšal in to je velika usluga našega pevovodje. Ker je petje vedno cerkveno t. j. v duhu sv. kat. cerkve, je vedno lepo, tudi takrat, ko ni pevstvo radi kakega zadržka dobro zastopano. A petje naše je krasno, vzvišeno, kadar je zbran ves pevski kor, (11 pevcev: 4 sopran, 2 alta, 2 tenor in 3 basi), kar je navadno v velikih praznikih pri petih mašah.

Ne bom našteval na drobno, kaj se je med letom pelo, hočem omeniti tu nekaj sploh o peti maši, ki je pri nas le kedar je „Festum Celsiss“ in o godu sv. Vida. Introitus, Communio koralno s spremljevanjem orgel. Pri introit-u Gloria Patri večidel četveroglasno. — Graduale od raznih skladateljev iz Glasbenika, ali drugih autentičnih virov, sicer pa za niže praznike recitativno, vselej pa „alleluja“ četveroglasno od ene ali druge skladbe dobrih skladateljev privzet. — Velika maša tedaj vselej s polnim tekstom, nikdar in nikoli se ni opustila, kar se mora peti, in to vže, odkar se je v nemškem Gradcu obhajal shod nemškega cecil. društva, tedaj vže nad starost „Cerkv. Glasbenika“. (To je tudi nekaj! Vr.) — Kot podrobnosti navedem tu skladbe, ki so se pele lani o božiču pri velikih sv. mašah, na sv. večer in na božični praznik.

Na sv. večer, iz zbirke „6 Missae breves“ od Carl Santnerja št. 5 v Es, izvzemši „Credo“ (Pri „Gloriji“ in „Credo“ je tekst zoperpravilno okrajšan, toda lahko se pomankljiva mesta dopolnijo, kar se je tudi pri nas zgodilo. Le-té maše so sicer prijetno zložene, se dajo lepo peti, pa niso posebnega cerkv. duha, so malo prelahkotne.



Graduale iz „Liber Gradualium“ od J. G. Eduarda Stehle. Offertorium recitativno, a dodala se je skladba: „Hodie nobis coelorum Rex“ od Benza, katera se že več let zaporedoma poje na sv. večer, in na katero je že ljudstvo navezano, da je rado sliši.

Pred veliko sv. mašo, med tem časom, ko se duhovniki v cerkvi pripravljajo na sv. opravilo, se pa večidel vsako leto poje močno priljubljena: „Tiha noč, blažena noč“ iz Müllerjevega oratorija, in to na splošno željo ljudstva.

Na bož. praznik pri vel. sv. maši ob desetih, pela se je imenovana maša kakor o polnoči, graduale pa „dies sanctificatus illuxit“ od F. Z. Skuherskega, ko se je pomanjkljivi verz „Viderunt“ prej recitiral.

Offertorium pa J. Okersteinerjev „Tui sunt coeli“ iz „Musica Ecclesiastica“.

Na velikonoč: Missa in hon. s. Gabrielis od B. Mettenleiter-ja op 60. Zelo lepa maša v priprostem zlogu pisana, srednje težka. „Graduale in Offertorij“ pa že prej v Glasbeniku omenjena po prejšnjih dopisih. — Na novo se pojejo tudi bolj lahke maše od M. Bauerja, C. Leitnerja i. dr.

Konečno naj omenim še lepega in spodbudnega petja pri letošnjih Šmarnicah. Vsak dan drugo pesem M. B. (veliko iz Hallerjeve zbirke „Maiengrüsse“, s podloženim slovenskim tekstom), vselej drugačen Tantum ergo in razne „Pange lingua“ in „O salutaris“ ali drugi evharistični moteti, ker imamo pri nas blagoslov s sv. Rešnj. Telesom po rimskem obredniku, katerega obreda smo se poprijeli lansko leto na god sv. Janeza Krstnika, na kateri dan smo imeli škofovo obiskovanje. Poje se tedaj na koru, ko se izpostavlja Najsvetejši, navadno „Pange lingua“, ali pa kak drugi evharistični motet. Ta blagoslov po rimskem obredniku je sploh ljudem všeč, zlasti ker se poje vselej nazadnje psalm „Laudate“ ki tako vzvišeno sklene obred rimskega blagoslova.

**Iz Vipavske doline konec septembra.** G. vrednik! Ako ste od spretnejšega peresa dobili kako sporočilo o cerkvenem petju Vipavske doline, prosim odložite moj dopis. Bojim se pa, da bode osamljen, ker pevovodje sami ne pišejo radi o svojih pevskih zborih, drugi pa nimajo ne veselja, ali tudi ne zmožnosti za taka sporočila.

V nekaterih duhovnijah naše dekanije se še precej stori za cerkveno petje, organisti imajo veselje in pevci skoraj še več. Vendar za pravo cerkveno petje, kakor ga cerkvena določila želé pri slovesnih božjih službah se le še premalo dela. Latinska maša se odpoje, a koral a še večinoma ne poznamo, tudi premalo ločino, katera skladba ima kaj cerkvenega duha, katera ne. — Tako n. pr. se je pri novi maši g. Ferjančiča na Gočah pela Schweitzer-jeva maša op. 11. prav dobro brez orgel, a na koncu so pa vrezali „Te Deum“, neko spako italijanskega skladatelja. Verjemite mi, rajši bi bil dobil eno z roko po ušesih, kakor da mi je nagla posvetna melodija vzela ves vtis lepe latinske maše. Prej tako vbrana čelota, tako čisto in gladko izpeljana težka skladba, cerkveni slovesnosti res primerna, a konec trivijalen, nikakor ne za cerkev! Introita, Graduala itd. nismo čuli, so pa tudi orgle take, da koral a ni mogoče pravilno spremljevati. (Toraj brez orgel! Vr.)

Naj omenim pri tej priliki, kar sicer ne spada strogo k cerkvenemu petju. G. novomašnik, sedaj kaplan Bistriški, je napravil že nekaj skladb za cerkev in posvetnih. Svojemu tovaršu je posvetil lepo pesem: „Pozdrav novomašniku“. Stvar bi bila morala ostati tajna, a nek domačin je od strani zvedel, dobil pesem in jo na tihem poslal goškim pevcem. Pri obedu naenkrat zapoje: „Pozdrav novomašniku“. Gostje so radovedni poslušali novo skladbo, a oni, kateremu je veljala, je naglo v krogu pevcev s vprašanjem: „Kje pa ste to dobili?“ Pač je vse kaj drugega pričakoval, kakor da bodo z njegovo skladbo njega samega pozdravili. Gospod ima sedaj bolj obširen delokrog. Vsemogočni ga je nadaril posebno v glasbi, naj tedaj v pravem cerkvenem duhu deluje med ljudstvom na polji cerkvene muzike!

Po tej opazki zopet ad rem!

Strogo po cerkvenih pravilih vrši se petje na shodih v Logu. 15. avg. in 8. septembra pride vsako leto več tisoč ljudi; ker je cerkev zelo prostorna, zraven še polno ljudi in v naši vročini zelo soparna, je peti zelo težko. V bolj prazni cerkvi že oktet precej napolni, a v gnječi in soparu celo 30 pevcev dosti ne zda.

Letos sta zopet pela Vipavski in Šturski zbor. Brez nagajanja se pa nikoli ne vrši. Nekaj pevcev mora takrat odriniti k vojaškim vajam, druge zadrži kaka bolezen in tretjega

zopet kako važno opravilo odstrani, polnoštevilni še nismo bili nobenkrat. Zabilježiti pa moramo še napredek v dveh letih. Koliko bolj se pazi na dinamična znamenja, čisteje se intonira in bolj enakomerno se vrši strogo po vodilu dirigenta. Koral nam celo ne dela posebnih težav. Letos smo četveroglasni maši pridjali koralni Credo. To pri taki slovesnosti precej pomaga. Pevci se odpočijejo, menjuje se pri posameznih kiticah, in ne razloči se, pri katerem glasu jih več manjka, kar se pri četveroglasnem petji naglo opazi.

Se vé da ljudstvu na prvi hip ne ugaja koral, tudi pevci nejeverno majajo z glavo, ko ga prvič pojo; prvo leto gre bolj težko. A ko so vse tonove načine prepeli, potem gre pa že urno. V vipavskem trgu je večkrat na leto peta sv. maša. Vselej se pa poje introitus, graduale, offertorium in communio. Pravil mi je ondotni pevovodja, da so pevci že tako privajeni koralu, da ena večerna skušnja zadostuje, se dobro naučiti vse koralne točke za drugi dan. Sedaj imajo že vse koralne napeve večkrat prepisane in ob enem že naučene. Tedaj le par let je delo, a potem ima človek že vse pripravljeno; naj bo tudi več praznikov skupaj, se ne ustraši. — V eni številki C. Gl. sem bral, da gre trdo, kje bi se zbrali Cecilijanci na deželi k cerkveni produkciji. Pri nas imamo dvakrat na leto tako produkcijo, a povabiti se Vas ne upamo v oddaljeno Vipavsko dolino. Ali to pa le iz vzroka, ker je pri nas kaj takega mogoče le v praznik ali na nedeljo. Pevci so navadni delavci, katerih včasih po celi teden ne vidiš, ker so pri svojem delu daleč od doma, ali pa morajo v tvornico točno ob določenem času. Ko bi tega ne bilo, povabili bi Vas prav radi v našo dolino k zborovanju in daljnega potovanja bi se gotovo ne kesali. (Iskrena hvala Vam na Vaši prijaznosti! Vr.) Pa vidite, za vse reči dovoljno tudi pri nas ni. Na vsakem kraju kaj manjka. A pri cecilijanskem petji največkrat manjka dobre volje in vstrajnosti, katerih lastnosti je pa hvala Bogu tukaj že precej.

y

## Razne reči.

— „Cecil. društvo za ljubljansko škofljo“ nameravanega občnega zbora letos ne bo obhajalo.

— † 5. avgusta je umrl v rojstni hiši na Vrhpolji pri Vipavi nadepolni nadučitelj g. Alojzij Lavrenčič, star še le 30 let. Njegovo delovanje kot učitelj ocenjevali so drugi listi, mi pa žalujemo nad njim, ker smo zgubili spretnega organista in navdušenega pristaša strogo cerkvene glasbe. Na Slapu je ustanovil in dobro izuril velik cerkveni zbor, v Vipavi trudil se je v enakem smislu in ko je zadnjič postal v Št. Vidu zopet organist, učil je pridno cerkvene pevce. V muzikalni prilogi C. Gl. se nahaja nekaj njegovih mediger k skladbam Pesmarice. Le mali poskusi so, a zadostno kažejo, kakšnega duha je bil pokojni o cerkvi in glasbi. Pogreba se je udeležilo toliko odličnega občinstva, kakor bi ga na deželi nikakor ne mogli pričakovati.

Naj pokojni Alojzij sedaj v nebesih še bolj navdušeno poje „sanctus“, kakor ga je pri bolnih pljučih tu na zemlji zamogel sam, ali pa s svojim zborom skupaj. Preverjeni smo, da je njegov trud na polji cerkvene glasbe sedaj poplačan nad zvezdami.

— Za naslednika r. nadopata beuronskega Mavra Wolter-ja voljen je njegov mlajši brat, Placid, doslej opat v Maredsous-u (Belgija).

— Začetkom šolskega leta meseca septembra t. l. sprejemali so v učiteljske v St. Franzis-u, Wisc. (Amerika) tudi take učence, kateri se nočejo posvetiti učiteljskemu stanu, ampak se hočejo izvežbati edino le v cerkveni glasbi za organiste in vodje cerkvenih zborov. Podučeval bo največ predsednik ameriškega cecil. društva, J. Singenberger.

— Letno poročilo „konservatorija prijateljev glasbe“ na Dunaji izkazuje 60 učiteljev in 965 učencev, med katerimi ni manj kot 425 pianistov.

— Antifonarij sv. Gregorija Velikega je postal v zadnjem času predmet kontroverze, ki je za cerkv. glasbo nenavadnega pomena. Nasprotnika sta si vodja konservatorija v Bruselji, F. A. Gevaert, kateri odrekuje sv. Gregoriju znane zasluge gledé cerkv. glasbe in benediktinec beuronske kongregacije, P. German Morin, kateri v „Révue bénédictine“ trditve prvega temeljito pobija. — Prave še ni konec.

— Od 28. jul. do 2. avg., toraj celih 5 dni se je v freising-skem duhovskem semenišči udeleževalo cerkveno-glasbenih predavanj — 99 oseb, mašnikov, klerikov, učiteljev, vodij cerkv. zborov in cerkv. pevcev. Poduk, ki je trajal vsaki dan po 6 ur, vodil je dr. F. X. Haberl; tudi p. n. g. nadškof Anton pl. Thoma je bil navzoč.

— „Voce della verit " sporoča iz Milana, da je ondi kapelnik Gallignani dn  26. jul. v cerkvi sv. Stefana Palestrinovo 4 glasno mašo! „Aeterna Christi numerata" tako izvršil, da je bilo vse občinstvo — katoli sko in liberalno — kar zamaknjeno in o arano. Znamnje, da se je začelo tudi v zgornji Italiji gibati, kjer zadnji čas „kneza muzikov" skoro po imenu ve  niso poznali.

— Konference dn  20. in 21. avg. t. l. v Bambergu udeleževalo se je 19 odličnih nemskih cecilijancev. Na dnevnem redu bila je tudi poprava dru stvenih pravil in se je pre-tresoval načrt gra skega g. prelata Karlona v treh sejah, kojih je vsaka trajala blizu 4 ure.

— Namesto dalj sega dopisa iz Zagreba o tamošnji cerkv. glasbi priobčimo samo „Theaterzettell" ki ga je prinesla „Obzora" 190.  tev. pod znamko: Figuralna misa v stolnej cerkvi. Jutri dn  20. avg. na dan sv. Stefana kralja, priredi narodni glasbeni zavod ob 9. uri jutraj v stolni cerkvi figuralno mašo od Drol  a. Graduale „Cantate Domino" od Iv. Zajca, alt-solo poje zavodska učenka gospodična Eleonora Gregorič. Offertorium „O salutaris" (!! Vr.) poje sopran-solo gospodična Božena Kerni , a klarinet-solo svira gospod Ko  ica. „Et incarnatus" sopran-solo poje zavodska učenka gospodična Katarina Sonntag. „Benedictus" od Zajca poje gospodična Irena Brani. „Agnus Dei", sopran-solo poje zavodska učenka Marija Markov. — Pri maši bodo sodelovali zavodski profesorji, učiteljice in učenke, članovi sokolskega orkestra in koralisti stolne cerkve pod vodstvom zavodskega artist kega ravnatelja g. Iv. pl. Zajca in pomočjo prvostolnega organista gosp. profesorja Vatroslava Kolandra. — In kakošno je bilo obnašanje na koru in spodaj v cerkvi!!! — „Der Rest ist Schweigen"; trebalo bi pač Izvel  arja z bičem.

## Oglasnik.

**Cantica Sacra**, cerkvena pesmarica za mo ki zbor vredil Ant. Foerster. Založil in prodaja R. Milic v Ljubljani. Cena temu elegantnemu, trdo vezanemu zvezku je 1 gld, (po pošti 5 kr. več). — Davno v e v dijaških in dru stvenih krogih zaželeno delo obsega 70 izbranih skladb, in sicer 40 v slovenskem, 30 pa v latinskem jeziku. Gradiiva raz-novrstnega je tu za ma e za celo cerkveno leto, za praznike Marije Device in nekaterih drugih svetnikov; sledi 6 Tantum ergo, pred govorom in po govoru, zahvalna pesem, avstrijska himna, responsoria ad missam etc. Iz prejsnje stare zbirke je v novi zbirki porabljenih 22 napevov; nekaj jih  e nikjer ni natisnjenih, čisto novih; razne latinske himne se smejo peti pri slovesni maši kot ofertorij po recitovanem predpisanem tekstu dotičnega praznika. Tak  je ta nova zbirka najtoplejšega priporočanja vredna in pri-pravna ne samo za dijake in bogoslovce, ampak tudi za razna narodna družstva in  e za cerkvene zборе, ker morejo vse skladbe, kakor „opomin" pove, izvrševati razun moških tudi ženski ali de ki zbori ali pa kvarteti (po potrebi za en ali 2 tona ni e). Poleg tega so skladbe najlo jega zloga, zato jih ni treba izpisavati za posamezne glase, temveč so besede tak  lepo podložene, da se najslabej i pevci lahko privadijo lepim melodičnim napevom.

**Petnajst obhajilnih pesem** za mešani zbor zložil Ig. Hladnik, kapiteljski organist v Ru-dolfovem. Op. 14. Prodaja katoli ska bukvarna v Ljubljani in J. Krajec v Rudolfovem. Cena partituri 50 kr. Nekaj teh pesmic je kaj dostojnih, nekaj se jih pa giblje v pri-prostem zlogu, ki se hoče prikupiti tudi skromnemu okusu, kar g. skladatelj pokriva z bolj umetno harmonijo, takó, da se v zmerni  asomeri morejo te pesmice uporabiti tudi ondi, kjer goj  boljšo glasbo. Ve  postopov v posameznih glasih nam ne dopade, pa ni časa niti prostora, da bi bili obširnejši o tem.

**Listnica vredništva.** Poroča se nam iz prijateljskega vira, da v Celji cerkvena glasba pod vodstvom častitega gospoda kaplana Ljud. Hudovernika jako vrlo napreduje. Hvaležni bi bili gospodu dopisniku, ako bi nam opisal to blagodejno delovanje, na čegar podpranju ima prečastiti gospod opat Ogradi preveliko zaslugo. — G. L. R. na B. B. Va e sporočilo pride prihodnjič; danes ni bilo mogoče.

Pridana je listu 10.  tev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnejzda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.  
Zalaga Cecilijino dru stvo. — Tiska R. Milic.